

Nyhetsbrev från Svenska slavistförbundet

NY STYRELSE M.M.

På Svenska slavistförbundets årsmöte i Uppsala den 21 augusti 2004 valdes en ny styrelse bestående av Per Ambrosiani, Umeå universitet (ordförande) samt ytterligare fem ledamöter. Styrelsen har sedan konstituerat sig och utsett Birgitta Englund Dimitrova (Stockholms universitet) till vice ordförande, Magnus Ljunggren (Göteborgs universitet) till kassör, Alexander Pereswetoff-Morath (Lunds universitet) till sekreterare. Övriga styrelseledamöter är Kerstin Olofsson (Södertörns högskola) och Małgorzata Anna Packalén (Uppsala universitet) – för adresser m.m. se sista sidan i detta nyhetsbrev. Till styrelsesuppleanter valdes Per-Arne Bodin (Stockholms universitet), Svetlana Polsky (Göteborgs universitet), Barbara Törnquist-Plewa (Lunds universitet), Ludmila Ferm (Södertörns högskola) och Karine Åkerman Sarkisian (Uppsala universitet).

Valen ägde rum i enlighet med en på årsmötet beslutad stadgeändring, vilken innebär att universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå samt Södertörns högskola härnäst skall vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant i styrelsen samt vardera en ledamot i valberedningen.

Bland övriga årsmötesbeslut kan nämnas att det nu finns stadgar för den s.k. Zalijnjakfonden. Det fullständiga årsmötesprotokollet finns tillgängligt hos ordföranden och sekreteraren.

Per Ambrosiani

MEDLEMSAVGIFTEN...

Det finns två sätt att betala medlemsavgiften till vårt förbund. Antingen via kreditkort, banköverföring eller check till förlaget Taylor & Francis eller genom inbetalningskort direkt till undertecknad (pg 828632 -o). Den vid medlemsmötena i Uppsala i augusti 2004 höjda avgiften är nu 333 norska kronor (motsvarande 365 svenska kronor) för heltidsanställda resp. 223 norska kronor (245 svenska) för övriga. Man betalar samtidigt för Scando-Slavica och för det dubbla medlemskapet i det svenska resp. nordiska förbundet. En överväldigande majoritet har i år valt att sätta in pengarna på vårt postgirokonto. I skrivande stund har vi 57 betalande medlemmar. Vi hoppas på fler!

Magnus Ljunggren

I detta nummer bl.a.

- ny styrelse
- medlemsavgiften
- rapport från Nordiska slavistmötet i Uppsala
- fler konferensrapporter
- nyheter från svensk slavistik
- boktips
- nya kurser
- presentation av BEEGS

NORDISKA SLAVISTMÖTET I UPPSALA

Så är det då dags att avlägga slutrapport efter ett – av deltagarnas reaktioner att döma – mycket lyckat möte.

Det 16:e Nordiska slavistmötet i Uppsala ägde rum den 16-22 augusti 2004. Antalet registrerade deltagare var 140, vilket är fler än det har varit på länge. Vi hade satsat på att få många doktorander och yngre forskare att delta i mötet, och så blev det glädjande nog också. Däremot uteblev för första gången flera av dem som alltid tidigare deltagit på slavistmötena. Det är tydligt att vi är inne i ett generationsskifte. Vi höll till i universitetshusets vackra lokaler, vilket uppskattades mycket av deltagarna. Man uppskattade också att allt ägde rum i samma hus, med bara några steg mellan föreläsningssalarna och med lunchrestaurangen en trappa ner. Det vetenskapliga programmet fungerade utmärkt tack vare disciplinen hos alla inblandade: programmet stämde, alla höll tiden och man hann byta sektion om man ville. De fyra plenarföreläsarna (Andrej Zaliznjak och Elena Padutjeva, Moskva, Irene Masing-Delic, Ohio och Rafał Stobiecki, Łódz) höll mycket bra föreläsningar till inspiration för oss alla.

Den utan jämförelse största sektionen var den litteraturvetenskapliga. Där avhandlades allt från de ryska klassikerna Tolstoj, Tjechov och Dostojevskij och poeterna Achmatova, Tsvetajeva och Brodsky till den nya ryska prosan, representerad av bl.a. Tatjana Tolstaja, barnlitteratur och detektivromanen. Även polsk, tjeckisk, kroatisk och bosnisk litteratur avhandlades i flera föredrag. Den näst största sektionen var den modernt språkvetenskapliga. Där talade man om rysk syntax, semantiska problem, ryska dialekter, tvåspråkighet, tolkning och översättning m.m. Den historiskt språkvetenskapliga sektionen behandlade bl.a. indoeuropeiska stammar och deras realisering i bal-

toslaviska och slaviska språk, pergamentsfragment och kyrilliska handskrifter i svenska bibliotek, medeltida helgonvita och ryskans grammatiska beskrivning under 16- och 1700-talen. Och den nyinsatta sektionen ”Kultur, samhälle och historia”, slutligen, ägnade sig åt bl.a. ryssar i svenska Ingermanland, migration bland ryska kvinnor samt minisymposiet ”Ekon av förintelsen. Att minnas historien i Öst- och Centraleuropa”. Vi kunde under mötet lyssna på sammanlagt uppemot hundra föredrag.

Vi hade för första gången i dessa sammanhang gjort ett försök att i någon mån uppfylla ”den tredje uppgiften”, d.v.s. att också vända oss till det omgivande samhället. De två kulturella inslag som var öppna för allmänheten blev, såvitt vi kan bedöma, mycket uppskattade både av mötesdeltagarna och allmänheten. Det gällde dels två föreläsningar om slavisk folkmusik, åtföljda av en konsert med slavisk folkmusik på ett musikkafé på kvällen, dels ett program om rysk-ortodox andlighet, åtföljt av ett framförande av Rachmaninovs ”Vigilia” i en kyrka på kvällen. Båda dessa evenemang rönt stor uppskattning, och inte minst till kvällsprogrammet med folkmusik kom det så mycket folk utifrån att konferensdeltagarna knappt fick plats att sitta (vilket inte gjorde så mycket eftersom de så småningom dansade balkandanser med stor entusiasm). Glädjande nog fick slavistmötet ganska god täckning i media: UNT (Upsala nya tidning) hade en längre intervju och kortare reportage, och både musikradion och vetenskapsradion gjorde intervjuer med ämnen från mötet.

Under veckan hann vi också med en halvdagsutflykt till Norduppland för att bekanta oss med den (historiskt) viktiga gruvnäringen (Österbybruk/Dannemora) och med en av alla de vackra kyrkor som Uppland kan uppvisa (Dannemora). I samband med invigningen och avslutningen fick

deltagarna också lyssna till ett par av Uppsalas många kvalificerade musikgrupper/körer.

Sammanfattningsvis kan sägas att mötet blev mycket lyckat och att vi känner att många av de mål vi satt upp för oss innan mötet infriades till fullo. Till detta bidrog i högsta grad att vi hade möjlighet att erbjuda deltagarna mycket inom ramen för deltagaravgiften, tack vare generösa bidrag från våra finansörer.

Ulla Birgegård

FLER KONFERENSER...

Den 22-25 september 2004 hölls i Kraków en stor (med över 100 deltagande) konferens med titeln "Polonistyka w przebudowie" (*Polonistiken under ombyggnad/omvandling*). Som framgår av namnet var den ägnad frågor som rör studier i polska språket, litteraturen och kulturen under "den nya tiden", d.v.s. då Polen som en ny medlem i EU uppmanas, i likhet med andra länder, till en ny profilering och omstrukturering av högre utbildningar enligt Bologna-modellen. Som arrangörer för konferensen stod huvudsakligen Jagiellonska Universitetet och Institutet för litterär forskning vid Polska Vetenskapsakademien.

Konferensens program omfattade fyra huvudsektioner: 1) *Polonistiken idag: dess huvudlinjer och mål*; 2) *Mellan identitet och integration*; 3) *Mellan kommunikation och kännedom*; 4) *Polonistiken i morgon: mål, utsikter, faror*. Konferensen samlade polonister, både litteraturvetare och språkvetare, från Polen av så gott som alla generationer samt – under paneldiskussionen "Polonistiken utomlands" – även polonister från andra länder: Rolf Fieguth (Université de Fribourg), Luigi Marinelli (Università di Roma), Małgorzata Anna Packalén (Uppsala universitet), German Ritz (Universität Zürich), Henryk Siewierski (Universidade de Brasilia) och Nina Witoszek (Oslo universitet). Konferensspråk

var polska. De polska och de utländska polonisternas teser, erfarenheter och förslag blev en inspirationskälla till diskussioner om utveckling, förbättring och utformning av framtidsbilden av studierna i polska språket och litteraturen vid polska och utländska lärosäten.

Małgorzata Anna Packalén

NYTT FRÅN INSTITUTIONERNA

Södertörns högskola: ryska och polska

Södertörns högskola har övergått från storavdelningar till traditionella institutioner. Språken (engelska, franska, polska, ryska, spanska och tyska) huserar tillsammans med etnologi i Institutionen för språk och kultur.

På Södertörns högskola handlar för närvarande alla samtal om den hotande nedläggningen av alla språk utom engelskan. I den första versionen av slutrapporten från den sk småspråkutredningen stod det att SH-språken skulle "avvecklas" och att undervisningen i språk på SH:s program skulle skötas av SU. Rektor Ingela Josefson liksom SH:s representant i utredningen förklarade sig oeniga med detta. Rättelsen från dem har resulterat i följande formulering i slutdokumentet, det förslag som Vetenskapsrådet skall ta ställning till: "Södertörns högskola och Stockholms universitet skall gemensamt utreda förutsättningar för samverkan med innebörden att Stockholms universitet ger kurser i tyska, franska, spanska, polska och ryska inom Södertörns högskolas utbildningsprogram." Svårt att se skillnaden när resultatet av "utredningen" finns angivet från början!

Nu kommer protester från olika håll inom högskolan. SH:s profil innehåller internationalisering, mångkulturalitet, mångvetenskaplighet och Östersjöinriktning. När språkundervisningen och språkämnenas kulturanalyser försvinner trillar själva näsan bort ur denna profil, som en kollega på-

pekat. Andra argument som anförs är samarbetet inom programmen och att SH-språken har en inriktning som passar högskolans behov och som skiljer sig från Stockholms universitet.

Kerstin Olofsson.

Södertörns högskola: BEEGS och CBEES

En forskarskola med studier av Östersjöområdet och Östeuropa startades på Södertörns högskola hösten 2000, The Baltic and East European Graduate School (BEEGS). Sedan dess har BEEGS haft årliga antagningar av nya doktorander, och f.n. finns där 57 doktorander. En viss uppbromsning i antagningsvolymen har dock påbörjats, och det totala antalet doktorander ska från 2007 vara max 40. En stor del av doktoranderna, cirka 40 procent, kommer från andra länder än Sverige, främst Östersjöområdet och Östeuropa och arbetspråket vid forskarskolan är engelska. BEEGS är en mångvetenskaplig forskarskola, där doktoranderna har en fyra års heltidsfinansierad doktorandtjänst och läser vissa kurser med inriktning mot områdesstudier samt deltar i specialseminarier och konferenser. Man avlägger dock sin doktorexamen inom ett akademiskt ämne, där man vanligtvis får sin handledning och läser större delen av sina kurspoäng inom forskarutbildningen. Bland de tretton ämnena återfinns statsvetenskap, sociologi, historia, etnologi och företagsekonomi, för att nämna de största. Slaviska språk (Slavic studies) har f.n. tre doktorander vid BEEGS. Finansiär av forskarskolan är Östersjöstiftelsen, en forskningsfond med anknytning till Södertörns högskola. I år har högskolan även startat ett Centrum för Östersjö- och Östeuropastudier, Centre for Baltic and East European studies, CBEES, där forskarskolan ingår. Syftet med centret är att koordinera de olika Östersjöstiftelseprojekten vid högskolan och att kny-

ta projektforskare och doktorander närmare till varandra.

För ytterligare information om BEEGS, CBEES, Östersjöstiftelsen och de olika forskningsprojekten, se www.sh.se/beegs och www.sh.se/forskning.

Helene Carlback,

docent i historia, planeringschef vid BEEGS

Lunds universitet.

Vid Lunds Universitet har den ekonomiska krisen, då Universitetet under 2005 och 2006 skall spara 110 miljoner kronor, lett till att i princip alla småspråk läggs ned. På Institutionen för Öst- och Centraleuropastudier drabbar detta ämnena tjeckiska, litauiska, estniska och ungerska. Att flera av dessa ämnen är s.k. kryssämen, som Universitetet har som nationellt uppdrag att erbjuda undervisning inom, ändrar inte Universitetets beslut, trots att propåer kommit från departementet och trots att åtgärden, som drabbar fyra nya EU-språk, väckt stor uppmärksamhet i media. Som ett resultat av beslutet har undervisningen i estniska och litauiska redan försvunnit, medan undervisningen i ungerska avvecklas i och med höstterminen 2005. Undervisning i tjeckiska kommer att erbjudas upp till 60-poängsnivån under hösten 2005 för dem som redan är inne i systemet, och eventuellt kommer en sista 10-poängskurs i tjeckisk lingvistik att ges under våren 2006. När dessa förändringar genomförts kommer institutionen att som grundutbildningsämnen endast ha ämnena ryska, polska och öst- och centraleuropakunskap (ÖCK).

Samtidigt har sparkraven drabbat de läraranställningar i ryska (ett lektorat) och polska (en adjunktur) som lystes ut vid institutionen under hösten 2004. Dessa utlysningar drogs tillbaka av institutionen när vidden av sparkraven blev kända. Dock är adjunkturen i polska åter under tillsätt-

ning, om än nedbantad till en anställning med 75-procentig tjänstgöringsgrad.

Förstämningen är, av naturliga skäl, stor. Dock finns ljuspunkter, såsom två förestående disputationer under hösten – en i ryska (Mirja Varpio) och en i öst- och centraleuropastudier (Niklas Bernsand). Därutöver väntas med spänning på en ny bok av institutionens medarbetare, lektor Sanimir Resic, *En historia om Balkan: Jugoslaviens uppgång och fall*, som skall publiceras strax efter årsskiftet. Likaså väntas i dagarna slutgiltigt beslut om vem som förordnas på institutionens andra forskarassistenttjänst i ryska. Institutionens kallade professur i slaviska språk kommer förhoppningsvis att lysas ut inom kort, men ännu har processen inte gått igenom alla byråkratiska nålsögon.

Även i övrigt står institutionen inför stora förändringar pga pensionsavgång och pga den förestående flytten till det nya Språk- och Litteraturcentrum (SOL-centrum) till sommaren 2006. Bland andra avgår institutionens studierektor Terho Paulsson och adjunkten i polska Maria Ploszewska-Paulsson med pension under 2005. Likaså lämnar oss vid årsslutet vår mångårige bibliotekarie, Tadeusz Dziechciowski.

Institutionen har som ny medarbetare Anamaria Dutceac Segestam, som är doktorand i statsvetenskap vid University of Maryland, College Park USA. Hennes handledare är professor Vladimir Tismaneanu men som biträdande handledare fungerar Sanimir Resic. Anamaria skriver om bruket av myter i politiken med särskild fokus på hur rumäner kontra ungrare förhåller sig i frågan om Transsylvanien, varvid hennes resultats sedan jämförs med Kosovomytens tillämpning i serbisk politik. Anamaria leder en ny och mycket spännande 5-poängskurs, "Politiska mytologier i Östeuropa", som under våren ges för första gången. Kursen ges på engelska och belyser den diffusa termen myt

och dess innebörd inom samhällsvetenskapen jämfört med dess betydelse i ett lingvistiskt, religionsvetenskapligt eller antropologiskt perspektiv. Därefter behandlas olika typologier för politiska myter och hur dessa myter aktualiseras. Olika element i nationella mytologier i t ex Polen, Serbien, Rumänien, Ungern, Slovakien diskuteras, och kursen tar också upp högaktuella implikationer av de politiska mytologierna i dagens Europa, t.ex. huruvida den Europeiska unionen försöker skapa en egen politisk mytologi.

Alexander Pereswetoff-Morath

Uppsala universitet: Brännpunkt polska

Den under de sista månaderna så omdiskuterade "småspråksutredningen" har fått en stor del av slavisterna i Sverige att kippa efter andan – inte bara en gång. Till dem som gjort det hör även undertecknad: aldrig har min förvåning varit större än när jag, intet ont anande, i början av mars fick höra att polonistiken i Uppsala (som jag sedan flera år är ämnesföreträdare för) skulle läggas ner. Då hade nämligen utredningens resultat – trots försök till konsekvent hemlighållande från utredarnas sida – nått vissa personer som sedan spred denna nyhet till andra. Chocken hade knappast kunnat bli större, särskilt med tanke på att denna fråga diskuterats utan att hänsyn på minsta sätt tagits till de inblandade. Dessutom, vilket gjort hela saken ännu mer bisarr, har denna diskussion förts och ev. beslut fattats vid en tidpunkt då man verkligen inte haft någon anledning till oro, åtminstone vad den ekonomiska sidan beträffar: antalet studenter i polska vid Uppsala universitet har de sista två åren varit mycket tillfredställande. För inte så länge sedan utvärderades slaviska språk dessutom av Högskoleverket och slutsatserna angående polskan vid Uppsala universitet var enbart positiva.

Ännu mera fart på karusellen blev det då media fick nys om saken. I Dagens Nyheter den 9 mars kunde man i en artikel under titeln "Färre språk vid färre lärosäten" läsa att Högskoleverkets chef, universitetskanslern Sigbrit Francke, var av den åsikten att man "måste ha koncentration av språkundervisningen till färre lärosäten i landet". Bakgrunden till detta är uppfattningen att det undervisas i för många språk på för många ställen. Hon delar på det sättet in språken i kategorierna små, mindre och nästan obetydliga (beroende på antalet studenter förstås) och förespråkar olika åtgärder: de stora språken ska helst flyttas till de stora lärosätena och de mindre koncentreras till färre universitet och högskolor. De allra "obetydligaste" kan enligt detta strikt ekonomiska tänkande och kategoriserande lika gärna försvinna: enligt universitetskanslern finns det knappast något utrymme för dem vid de svenska lärosätena. Allt detta i det i och för sig vällovliga syfte att garantera en tillräcklig kvalitet.

Mycket trösterikt..., särskilt med tanke på det nya politiska och – som följd av detta – ekonomiska läget i Europa som försöker samla de europeiska nationerna under Europeiska Unionens färgrika flagga. För många av dessa länder har detta faktum, d.v.s. EU-medlemskapet, stor betydelse för landets ekonomiska utveckling. Även för många svenskar innebär de politiska förändringarna att nya arbetsmöjligheter dyker upp i de nya EU-länderna. Att begränsa inläringen av dessa länders språk och kultur i Sverige verkar helt absurt och visar bara att vi rör oss, som Svenska Dagbladet mycket träffande beskrev det i en av artiklarna, in i en europeisk union, men bort från en europeisk kulturgemenskap.

Efter Sigbrit Franckes uttalande presenterades kort därefter i DN (men även i andra dagstidningar, SvD, UNT etc.) resultatet av rektor Kåre Bre-

mers utredning av småspråkssituationen i Sverige och hans och hans medarbetares förslag till koncentration alt. nedläggning av vissa språkämnen vid några av landets universitet och högskolor. Koncentrationen förespråkas då en miljö uppfattas som mer livskraftig än en annan – enligt detta preliminära förslag skulle exempelvis de sydslaviska språken koncentreras vid Uppsala universitet medan de västslaviska (polska och tjeckiska) flyttas till Stockholm. Polskan försvarades dock ihärdigt av Uppsala universitets fakultetsledning och till slut enades man om koncentration på sikt till Uppsala respektive Stockholm, d.v.s. när den nuvarande ämnesföreträdaren – alltså undertecknad – går i pension.

Ja, vad ska man som säga som ämnesföreträdare? Givetvis får man vara glad för det man får, särskilt i dessa hårda tider. Samtidigt dock får man hålla i minnet det faktum att Uppsala som Sveriges äldsta universitet har den längsta undervisnings- och forskningstraditionen i slaviska språk, i synnerhet i ryska och polska. Man kan inte annat än med förvåning se på hur denna tradition varit nära att brytas enbart utifrån det faktum att Stockholm – på grund av sitt större regionala upptagningsområde – kan uppvisa ett större antal studenter i polska och således skulle tilldelas ensamrätten på polskan i vårt närområde. Det finns också enligt min (och inte bara min) övertygelse ett grundfel i antagandet att studerande som vill läsa språk vid ett lärosäte också per automatik skulle vilja flytta på sig för att göra det vid ett annat.

Det tilldelningssystem som nu finns för grundutbildningen i humaniora bortser helt från de kvalitativa aspekter som Uppsala universitet har förvalt under namnet polska under närmare hundra år. En ensidigt kvantitativ syn på ämnet som endast utgår från antalet studenter tar ingen hänsyn till de kvalitativt högvärdiga insatser som

en rad ämnesföreträdare i polska gett prov på under åren.

Genom ett medvetet utåtriktat arbete har polskan Uppsala sedan flera år gått in för att bygga broar in i det svenska samhället. Undertecknad har tagit mycket aktiv del i olika lokala och regionala samarbetsformer och ingår nu bl.a. i den s.k. Polengruppen vid Länsstyrelsen i Uppsala (med f.d. landshövdingen i Uppsala län, Ann-Cathrine Haglund som ordförande, f.ö. nyligen utsedd till polsk honorärkonsul). På sikt planeras ett polskt kultur- och handelscentrum i Uppsala och därför är det av yttersta vikt att ämnet polska är kvar vid Uppsala universitet. För framtiden planläggs också ett samarbete/ev. samgående med Institutionen för Östeuropastudier och Centrum för multietnisk forskning, d.v.s. ett samarbete som sträcker sig över fakultetsgränserna. Polskan i Uppsala har även ett välutbyggt internationellt forskarnätverk som är betydelsefullt i sammanhanget.

Vad gäller samverkan med polskan vid Stockholms universitet så finns den ju redan – liksom med andra lärosäten i Sverige – men denna samverkan både kan och bör ytterligare fördjupas. Är det inte just genom att se de polonistiska institutionerna i Sverige som fristående, varandra kompletterande poler som det kraftfält kan uppstå som är så nödvändigt för ämnets fortbestånd i Sverige?

Małgorzata Anna Packalén.

Umeå universitet.

I början av året kom den ekonomiska krisen ikapp även [Institutionen för moderna språk](#), och flera av institutionens språkämnen (ryska, finska, tyska, franska) hotades av drastiska nedskärningar. Inför först humanistiska fakultetsnämndens och senare universitetsstyrelsens behandling av frågan inkom en rad skrivelser vilka uttryckte stöd för språkämnen vid Umeå universitet – även Svenska slavist-

förbundets styrelse skickade ett brev – varpå universitetsstyrelsen beslutade att se över resurstilldelningen till språkämnen. Ett för ryskan och de övriga hotade språken åtminstone någorlunda positivt beslut väntas under juni månad...

Per Ambrosiani

Professor Małgorzata Anna Packalén som i tre år varit tjänstledig på 50% från sin tjänst vid Institutionen för moderna språk, Uppsala universitet, för deltagande i ett feministiskt projekt *Den ”nya kvinnan” mellan två sekelskiften. (1900-2000). Genusdialoger i ett interkulturellt perspektiv. Tyskland–Norden–Polen* på Södertörns högskolan är sedan 2005-01-01 tillbaka på heltid på sin ordinarie tjänst. I samband med projektavslutningen utkom en antologi med titeln: *The New Woman and the Aesthetic Opening. Unlocking Gender in Twentieth-Century Texts*, (edited by Ebba Witt-Brattström), Södertörn Academic Studies 20, Södertörns högskola 2004.

PÅ NYA PLATSER

- Kazimiera Ingdahl har befordrats till professor i slaviska språk, särskilt polska, vid Stockholms universitet.
- Nadezjda Zorikhina Nilsson har antagits som docent i slaviska språk vid Göteborgs universitet.
- Ingrid Maier har erhållit den nya forskartjänsten i ryska som inrättats av Svenska Akademien och Kungl. Vitterhetsakademien med medel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse.
- Karin Sarsenov har tillträtt som forskarassistent i slaviska språk, särskilt ryska, vid Institutionen för Öst- och Centraleuropastudier, Lunds universitet.

NYA BÖCKER

Bodin, Per-Arne. 2005. *Historien och evigheten: essäer om Ryssland*. Skellefteå.

Engström, Maria. 2004. *Херувимские песнопения в русской литургической традиции* (The Cherubika in the Russian Liturgical Tradition) (= Stockholm Studies in Russian Literature 36). Stockholm.

Löfstrand, Elisabeth & Laila Nordqvist. 2005. *Accounts of an Occupied City. Catalogue of the Novgorod Occupation Archives 1611–1617* (= Skrifter utgivna av Riksarkivet 24). Stockholm.

Teodorowicz-Hellman, Ewa. 2004. *Polsko-szwedzkie kontakty literackie. Studia o literaturze dla dzieci i młodzieży* (= Badania Polonistyczne za Granicą; XI). Warszawa: Instytut Badań Literackich.

The New Woman and the Aesthetic Opening. Unlocking Gender in Twentieth-Century Texts, red. Ebba Witt-Brattström, Södertörns högskola 2004 (med bidrag av Małgorzata Anna Packalén).

NYUTKOMMEN SLAVISK SKÖNLITTERATUR I ÖVERSÄTTNING

Från kroatiska

Jergović, Miljenko. 2004. *Buick Rivera*. Övers. Đorđe Žarković. Stockholm: Norstedts.

Från polska

Chwin, Stefan. 2004. *Guldpelikanen*. Övers. Lisa Mendoza Åsberg. Stockholm: Bonniers.

Gombrowicz, Witold. 2004. *Dagboken I–III, 1953–1969*. Övers. Anders Bodegård. Stockholm: Bonniers.

Gombrowicz, Witold. 2004. *Kosmos*. Övers. Stefan Ingvarsson. Stockholm: Modernista.

Suchcicka, Katarzyna. 2004. *Vilda kristaller. Dikter i urval*. Övers. Lennart Ilke. Uppsala: ILKE.

Tryzna, Tomek. 2004. *Gå, älska!* Övers. Lennart Ilke. Stockholm: Bonniers.

Från ryska

Akunin, Boris. 2004. *Akilles död. Ett fall för Fandorin*. Övers. Kristina Rotkirch. Stockholm: Norstedts.

Denezjkina, Irina. 2004. *Ge mig! Sånger för älskande*. Övers. Gösta Svenn. Stockholm: Forum.

Dostojevskij, Fjodor. 2004. *Dubbelgångaren*. Övers. Bengt Samuelson. Lund: Bakhåll.

Grin, Aleksandr. 2004. *Det oförverkligades kust. Två berättelser från havet*. Övers. Kjell Johansson. Borrby: Murbräckan.

Tjechov, Anton. 2004. *Fyra pjäser*. Övers. Lars Kleberg. Eslöv: Symposion.

Från slovenska

Levstik, Fran. 2004. *Martin Krpan från Vrb*. Övers. Torsten Sjöfors. Lönsboda: Nydeå.

Från tjeckiska

Klíma, Ivan. 2004. *Ministern och ängeln*. Övers. Karin Mossdal. Stockholm: Brombergs.

Z[ajíček], Pavel. 2004. *Tiden är ett skrik i natten. Fragment från 90-talet*. Övers. Michaela Zajíčková. Malmö: Rámus.

Facsimilutgåvor på webben...

• Mickiewicz: Pan Tadeusz (1834)

[<http://www.pbi.edu.pl/show.php?pub=16979>]

• Смотрицький: Граматика слов'янська (1619)

[<http://litopys.org.ua/smotrgram/sm.htm>]

PA

Hans Åkerström, pensionerad bibliotekarie vid Göteborgs universitetsbibliotek, har sammanställt en rad bibliografier över slavisk (bulgarisk, makedonsk, polsk, rysk, serbisk/kroatisk/bosnisk, slovakisk, slovensk, tjeckisk, ukrainsk resp. vitrysk) skönlitteratur i svensk översättning som nu finns tillgängliga på nätet under webbadressen hum.gu.se/institutioner/slaviska-sprak/lankar/bibliografi/

Den ryska bibliografin föreligger dessutom i tryckt form, utgiven av Göteborgs universitetsbibliotek. Den är en betydligt utvidgad version av den *Bibliografi över rysk skönlitteratur översatt till svenska* som Åkerström gav ut 1976 (och som sedan följdes av Märta Bergstrands *Från Karamzin till Trifonov* 1985). Den är smått sensationell eftersom den förtecknar så många tidigare okända översättningar av t ex Lermontovdikter eller Turgenev- och Tjechovnoveller som legat utspridda i gamla tidningar och tidskrifter. Hela tvåhundra femtio Tjechovnoveller finns upptagna hos Åkerström – som också skilt ut dessa i en särskild Tjechovbibliografi under samma nätadress som ovan.

Magnus Ljunggren

NY KURS:

SYDÖSTEUROPAS KULTURER OCH SPRÅK

År 2003 påbörjades arbetet med att skapa en ny kurs med Sydösteuropa i fokus vid Humanistiska fakulteten vid Göteborgs universitet.

Projektets ledare professor Sally Boyd sammanställde en arbetsgrupp med representanter från olika institutioner vid Humanisten för att diskutera kursens struktur och innehåll. Hösten 2003 organiserade denna arbetsgrupp en konferens där representanter från olika universitet i Norden och på Balkanhalvön fick presentera befintliga kurser i Sydösteuropakunskap samt diskutera ar-

betsgruppens vision om en ny kurs i ämnet i Göteborg.

Inspirerade av de givande konferenskontakterna och uppmuntrade av de positiva reaktionerna i samband med planeringen av den nya kursen fortsatte arbetsgruppen sitt planerings- och utvecklingsarbete, vilket ledde till att kursen *Sydösteuropas kulturer och språk* startade redan höstterminen 2004.

Sydösteuropas kulturer och språk ges som en fristående kurs (20 poäng) vid Institutionen för slaviska språk. Enligt kursplanen syftar utbildningen till ”att ge en inblick i den samhällspolitiska och språkpolitiska situationen i Sydösteuropa, dels genom studier i områdets historiska, kulturella och politiska förhållanden, dels genom en överblick av de olika språken i området och deras betydelse som uttryck för identitet och regional/nationell tillhörighet. De länder som behandlas är Albanien, Bosnien och Hercegovina, Bulgarien, Grekland, Kroatien, Makedonien, Rumänien, Serbien och Montenegro, Slovenien samt Turkiet.”

I enlighet med ämnets tvärvetenskapliga karaktär uppdelas kursen i fyra delkurser som belyser problematiken ur några olika perspektiv och fokuserar på olika domäner av Sydösteuropastudierna:

Delkurs 1: Skapandet och utvecklingen av nationella identiteter i Sydösteuropa (5 p.): Denna delkurs syftar till att ge kunskap om hur nationella identiteter har växt fram och skapats i det etniskt heterogena Sydösteuropa samt hur de förändrats över tiden. I kursen belyses hur historia, språk, religion och utbildning samverkat vid de nationella identiteternas framväxt. Kursen behandlar även frågan hur medvetna strategier används för att skapa nationella identiteter.

Delkurs 2: Sydösteuropas språk – översikt (5 p.): Kursen ger en bred överblick över de språk som

idag talas i Sydösteuropa. Dessa språk har mycket ovanliga inbördes förhållanden vad gäller historisk släktskap och språktypologi. Efter en kort introduktion i allmän grammatik och fonetik behandlas språkens inbördes likheter och olikheter vad gäller skrift, tal och grammatik. Grundläggande kunskaper i de större språkens skrift och uttal liksom språkens sociolingvistiska historia ges.

Denna delkurs ger en grund till fortsatta studier i ett eller flera av språken som talas i området.

Delkurs 3: Språk i kontakt och konflikt (5 p.): Kursen tar upp de typer av kontaktinducerade språkförändringar såsom två- eller flerspråkighet, diglossi, språkbyte, språkdöd, kodväxling och språksammanflätning som resulterat i de olika språkvarieteterna i Sydösteuropaområdet. Kursen behandlar vidare kommunikation mellan människor med olika kulturell, särskilt etnisk och nationell, bakgrund med särskild inriktning på Sydösteuropaområdet. Särskilt betonas kommunikationsbeteende och såväl skillnader som likheter i värderingar och uppfattningar som påverkar kommunikationen. Dessutom ges en överblick över olika metoder/försök att underlätta kommunikation i tvärkulturella sammanhang.

Behandlingen av teman på denna delkurs bygger på ett samarbete mellan två lärare – den ena presenterar för studenterna problematiken ur ett mer teoretiskt perspektiv medan den andra analyserar utvalda exempel på temat från Sydösteuropa.

Delkurs 4: Introduktion till Sydösteuropa i historisk och kulturell belysning (5 p.): Här ägnas särskilt intresse åt idéhistoria och de folkliga kulturformernas utveckling samt för området särskilt specifika drag inom litteratur, konst, musik, teater, film och andra kulturformer samt åt etnologiska och etnografiska företeelser av särskilt intresse.

Modern filmkonst från Sydösteuropa presenteras för studenterna under kursens gång.

Föreläsningarna hålls av historiker, språkvetare samt kulturhistoriker och pedagoger, varmed större möjligheter ges till en tvärvetenskaplig studiemiljö. Väletablerade forskare och Sydösteuropaspecialister från bl. a. universiteten i Uppsala och Köpenhamn samt högskolan i Eksjö och Stadsteatern i Göteborg har bjudits in som gästföreläsare på kursen.

Kursen *Sydösteuropas kulturer och språk* fick i sin första omgång en mycket positiv utvärdering av det tjugotal studenter som gick på den.

All information om kursen – teman, kurslitteratur etc. – hittas på institutionens hemsida <http://slav.gu.se/balkan>.

Antoaneta Granberg

Kursansvarig och lärare på kursen.

Sydösteuropas kulturer och språk

Fler webblänkar...

• Lunds biblioteksresurser:

[<http://www3.lu.se/slav/bibliotek/index/index.htm>]

• Göteborgs bibliotekssida:

[<http://www.slav.gu.se/bibliotek.html>]

• Uppsalas länkar:

[<http://www.slaviska.uu.se/lankar.html>]

PA

KOMMANDE KONFERENSER

2006: *From Orientalism to Postcoloniality* (Södertörns högskola, 27–30 april 2006). Av särskilt intresse för slavister är sektionerna *Russian Culture – Postcolonial Perspectives*, som organiseras av Kerstin Olofsson, och *From Sovietology to Postcoloniality*. För vidare information kontakta Kerstin Olofsson (*Russian Culture...*) respektive Janusz Korek (*From Sovietology...*). Information om konferensen kommer så småningom att presenteras på webbsajten <http://www.sh.se/postcolonial-conference>. Konferensens e-postadress: conference@sh.se. Ur konferenspresentationen:

Postcolonial studies constitutes a fairly new field of research and teaching, having developed during the 1980s and 90s. Areas and approaches vary, and there is a huge variety of critical practices. While the term postcoloniality itself has been used primarily to designate the geographical areas of the former colonies of the British or European empires, today, the term may turn out to have relevance in a much wider, global context. Indeed, postcolonial studies are about life itself. Three-quarters of the world's population have been affected by the aftermath of colonialism. The scope of this conference, therefore, should be as broad as possible. Welcoming contributions from all areas, this conference invites papers and workshops on historical or contemporary postcoloniality as articulated in political and/or literary narratives. Utilizing or challenging current critical terminology, papers may deal with issues of empowerment and disempowerment as connected with race, gender, class, caste, religion, and sexuality, or they may explore developments in rural, urban, or industrial areas. Understandings of power relations, clashes between modernity and tradition, and notions of development and progress could be explored, along with a critical attention to the field of postcolonial studies itself. Relying upon different methodologies and theoretical terminologies, then, papers may deal with a wide variety of historical or contemporary, literary or political, sources and texts.

Planerade workshops

From Orientalism to Postcoloniality:

Historical and Theoretical Perspectives

Disidentification, Subalternity, and Queer Theory · Trends and Tendencies in Postcolonial Studies · Postcolonialism, Migration, Globalization, Exiles · Mapping and Exploration

New Languages and Literatures

German and Scandinavian Literature · Postcolonial Perspectives · South Africa: Re-Writing Colonial Stories · Contemporary Indian Fiction in English · Identity and Language: A New Literature in the West Indies · Russian Culture – Postcolonial Perspectives · Irish Literature – Postcolonial Perspectives

Race, Identity, Nationality

From Sovietology to Postcoloniality

Health and Sexuality in a Global Context

2007: Det Sjuttonde nordiska slavistmötet kommer att äga rum den 6–11 augusti 2007 på Schæffergården, som ligger naturskönt norr om Köpenhamn. Priset för inkvartering med helpension i fem dagar beräknas bli c:a 5500–6000 danska kronor.

2008: Den fjortonde internationella slavistkongressen kommer att äga rum sommaren 2008 i Ohrid, Makedonien. Mer information i kommande nyhetsbrev. Se också internationella slavistkommitténs webbsajt <http://msk.edu.mk>!

STYRELSENS KONTAKTADRESSER

Per Ambrosiani, Institutionen för moderna språk/ryska, Umeå universitet, 901 87 Umeå. Tel. 090-786 76 40, e-post Per.Ambrosiani@ryska.umu.se (ordförande).

Birgitta Englund Dimitrova, Tolk- och översättarinstitutet, 106 91 Stockholm. Tel. 08-16 14 83, e-post Birgitta.Englund@tolk.su.se (vice ordförande).

Alexander Pereswetoff-Morath, Institutionen för Öst- och Centraleuropastudier, Lunds universitet, Finngatan 12-14, 223 62 Lund. Tel. 046-222 41 75, e-post alexander.pereswetoff-morath@slav.lu.se (sekreterare).

Magnus Ljunggren, Slaviska institutionen, Göteborgs universitet, Box 200, 405 30 Göteborg. Tel. 031-773 18 25, e-post Magnus.Ljunggren@slav.gu.se (kassör).

Małgorzata Anna Packalén, Institutionen för moderna språk, Uppsala universitet, Box 527, 751 20 Uppsala. Tel. 018-471 12 96, e-post anna.packalen@moderna.uu.se.

Kerstin Olofsson, Institutionen för språk och kultur, Södertörns högskola, 141 89 Huddinge. Tel. 08-608 41 83, e-post kerstin.olofsson@sh.se.

Postgirokonton: 82 86 32-0, Svenska slavistförbundet

Svenska slavistförbundet: <http://www.mos.umu.se/ryska/ssf/start.htm>

Nyhetsbrevet: <http://www.mos.umu.se/ryska/ssf/nyhetsbrev.htm>

Nordiska slavistförbundet: <http://foreninger.uio.no/nsf>

Scando-Slavica: <http://www.hf.uio.no/east/bulg/scsl>, <http://www.tandf.no/scando-slavica>

Varmt tack till alla som har bidragit till detta nummer av nyhetsbrevet!

B Föreningsbrev

Plats för
frimärke

Svenska slavistförbundet
c/o Per Ambrosiani
Institutionen för moderna språk/ryska
Umeå universitet
901 87 Umeå